

Notes de viatge

II

EL SENA A LES SIS DEL MATÍ

Abocats materialment damunt la barana del pont amb el sac de viatge i el plànol de París a la mà, devem oferir un espectacle ingenu i provincià... Les aigües verdoses llisquen mandrosament, amb una parsimònia que contrasta amb l'activitat febrils de la urbs... Aquell vaporet i aquelles barcasses que no s'acaben mai, que ara passen per sota l'altre pont, donen una majestàtia i una jerarquia a aquest riu històric. El Sena! Quanta literatura se n'ha et! Ara passa sota els nostres peus i sota els nostres ulls, desmesuradament oberts. Sembla una pintura de Marquet, però enjoiada per la claror de la pintura catalana; perquè aquest matí de la nostra arribada esclata un sol magnífic, un sol que perfila nítidament tots els termes i esborra de la nostra memòria aquell París tradicional de la boira i de la pluja...

Avancem poc a poc, perquè els nostres ulls es paren àvidament en totes les coses... Aquells edificis del fons, ens recorden exactament el fons de «La llibertat guiant el poble», de Delacroix.

Sense proposar-nos-ho, assistim al despertar de París. Podria ésser un sketch de Mamoulian o de René Clair (més aviat de Mamoulian). Més endavant, d'escenes i tipus René Clair, ens cansarem de veure'n...

Parades de flors sobre els ponts del Sena que ens fan pensar en Barcelona; mossos de basar en bicicleta; aquell *garçon* del davantal blanc que alça la porta de ferro, i l'autobús verd que grinyola llastimosament davant la mà enguantada del guàrdia dels bigotis. Oh, aquest guàrdia! Si el col·loquessin a qualsevol indret del nostre poble, juraríem que ens trobem en ple París. Estem segurs que dóna més color local aquest guàrdia urbà, que la meitat dels edificis que ens envolten...

Poc a poc el tràfec es multiplica i les clàxons mouen més terrabastall... Repartits per la vorera del Sena, uns quants pescadors de canya comencen a preparar llurs estris amb aquella santa filosofia... Passem per davant del Louvre (d'aquí una hora o dues ja ens esperarem per a entrar-hi) i arribem a la Plaça de l'Ajuntament. L'esguard se'ns perd en la llunyania... Ara haurem de deixar el Sena i girem els ulls a tot el camí que hem fet i fruïm d'un altre espectacle. — Ens els gastarem tots! — Se'ns escapa de dir resoltament amb un

aire si és no és solemniàl. «Gastar-los tots», vol dir, una vegada exhaurida la quantitat del «Premi», devorar les reserves de la darrera exposició, que, ai las!, com un pagès de Gallifa portem dissimuladament dintre la samarreta.

PRIMERA IMPRESSIÓ DEL LOUVRE: ELS ANTICS

En el tren, ja hem fet el projecte de visitar el Louvre aquest matí mateix. Volem tenir una primera impressió de conjunt, sobretot de les obres dels grans mestres. Feia tants anys que esperàvem aquest dia!

Algunes vegades ja havíem pensat, intrigats tot fullejant algun volum de reproduccions: com deu ésser tal obra de Leonardo o de Velàzquez o del Tizià?... Es tan bona de color com de dibuix? Es afinada de matèria o és pastosa i sensual? I donàvem voltes i més voltes a la nostra imaginació i fèiem unes preguntes embafadores al pobre afortunat que les havia pogut veure.

Aquest matí de juliol, doncs som, al Louvre i no és cap somni... I d'aquí uns dies —potser demà mateix— veurem les grans obres del renaixement italià al *Petit Palais*.

Entrem a la primera sala ràpidament... David!... «La coronació de Napoleó» al fons, ocupa tot un pany de paret. Retrats, composicions una mica teatrals i la cèlebre «Madame Recamier» a mig fer, que ens interessa més que tot... Altres sales: els pintors neo-clàssics de l'imperi: Prud'hon, Gerard, Gros, etc... Molt correctes i molt fins, però afectats gairebé tots. Després Ingres: «La Source», «L'apoteosi d'Homer» (tampoc ens plau), «Mr. Bertin», «L'Oda

lisque», etc., són tal com ens pensàvem: una mica fred, massa *métier*... Però quin dibuix, quin concepte, Ingres! Aquesta *Odalisque* al bany, val per un italià.

Ara Delacroix, Courbet, Géricault, Courrot i tots els mestres del XIXe segle, anteriors a l'impressionisme. Delacroix ens sobte, però ens agradaria més poc grandios, més poc compositor, però d'un gust menys dubtós. La manera de Chardin ens ha fet pensar adés amb Feliu Elias.

Tots els pintors de cambra dels reis de la cort de França no ens interessen pas gaire. Els trobem ben bé fills de la seva època. Com tampoc no ens plauen Boucher ni Fragonard. Amb Watteau tenim un desencís.

Anem seguint sales. Remarquem els germans Le Nain i finalment François Clouet, el Holbein de França.

Entrem a l'art italià amb unes composicions enormes del Veronés. Aquí la pintura s'amplifica i es resol amb un ritme més alat i més profund alhora. Harmonia d'escorços sàviament resolts, amb una gamma nacarada i amb unes carns vellutades de dona jove... Un Rafael dels darrers anys que ens sembla un bibuix colorit.

Passem sales i més sales: Tintoretto, Mantegna, Carpacciòs, Bellini, etc... Una saleta reservada als primitius. Un fresc encisador de Boticelli. Un retrat profundíssim del Tizià... Madonas de tots els mestres. L'asserrenat i equilibrat Perugino. Altres Rafaels, enmig dels quals hi ha el retrat de Joana d'Aragó. El somriure de l'embrunida «Gioconda», que presideix, amb l'efebè Sant Joan, el recinte de l'escola italiana...

Dels pintors espanyols, compremem el poc representats que estem. Ni Velàzquez, ni Goya, ni El Greco, es poden valorar com cal al Louvre. I el nostre egoisme ens evoca el Prado de Madrid, perquè precisament amb aquestes poques obres compremem tot el que valen els nostres clàssics.

Rembrandt, Frans Hals, Van Dyk i Rubens, els grans mestres flamencs, a continuació de la sala erpanyola. Rembrandt, sobretot, queda actualíssim. Avui dia parlar de realisme, gairebé vol dir Rembrandt. Van Dyk, pel nostre gust, molt superior a Rubens, el qual també desitjaríem menys genial, però més cenyit, més sensible.

Finalment els incomparables poemets de les escoles holandeses amb Vermeer al cap i el Holbein, minucios i complex de l'escola alemanya.

FRANCESC SERRA

Gràfics Garrell Granollers

J. Umbert, 30 i 32

Gràfics

A. Garrell

Granollers

Josep Umbert, 30 i 32

Gràfics Garrell Granollers

J. Umbert, 30 i 32